

Национална семенна банка в Садово

Автор(и): Растителна защита
Дата: 04.02.2021 Брой: 2/2021

В Института по растителни генетични ресурси “Константин Малков”(ИРГР) е базирана Националната семенна банка, която е най-голямата на Балканите. Този факт е индикативен знак, че институтът в Садово има много специална мисия в растителния свят, което убягва от вниманието на широката публика. Генбанката е безценен капиталов ресурс, жизненоважен и необходим за съхраняване и изучаване на културните растения, медицинските и декоративните видове, базисен материал за бъдещи селекционни открития, запазване и обогатяване на биологичното разнообразие.

Националната генбанка е изградена през 1984 г. Основната ѝ задача е изпълнение на научната програма за дългосрочно и средносрочно съхранение на зародишна плазма чрез семена при контролирани условия, като се спазват стандартите на ФАО (1980, 1995, 2014). Запазването на разнообразието от културни растителни видове и техните диви родственици се постига чрез поддържане на три колекции:

Базова колекция – поддържа се при условия за дългосрочно съхранение на семенни образци, които се пазят в херметично затворени опаковки, при ниска влажност на семената и температура минус 18 °С. При тези условия семената запазват жизнеността си без изменение от няколко десетки до сто и

повече години.

Работна колекция – гарантира безопасно съхранение на семена от три до десет години при + 6 °C.

Обменна колекция – осигурява материали за свободен обмен с партньори от националната и международната система.

Националната генбанка поддържа над 60 000 образци, от които 43 147 при условията за дългосрочно съхранение. Базовата колекция е представена от 33 семейства, 150 рода и 600 растителни вида.

Колекцията, поддържана в Националната генбанка, е публикувана в Европейския електронен каталог за растителни генетични ресурси EURISCO (<http://eurisco.ipk-gatersleben.de>).

Националната генбанка в ИРГР в Садово извършва безвалутен обмен с над 100 генбанки, ботанически градини и международни центрове за РГР в света. От друга страна, предоставя на всички заинтересовани партньори в страната достъп до световните колекции чрез свободен обмен на зародишна плазма, регистрация и съхранение на семенни образци от сортове, селекционни линии, местни форми, диви видове, включително редки и застрашени видове.

В интервю за списание „Растителна защита“ в бр.7/2020 доц. д-р Катя Узунджалиева, директор на ИРГР в Садово споделя следния факт:

“За съжаление, на този етап генбанката няма целево финансиране и се издържа от приходите на института, което е крайно недостатъчно. Трябва да се разбере, че генбанката е структура, която не носи приходи, и че всички генбанки в Европа получават национално финансиране, за да изпълняват своята дейност”. Целта на генбанката е съвсем различна, а именно да запази богатото биоразнообразие под формата на семенен материал за идните поколения, който материал да бъде използван в селекцията с оглед променящите се климатични условия, които са все по-осезаеми в последните години.

Институтът в Садово полага усилия генбанката да стане обект от национално значение по примера на много европейски генбанки.